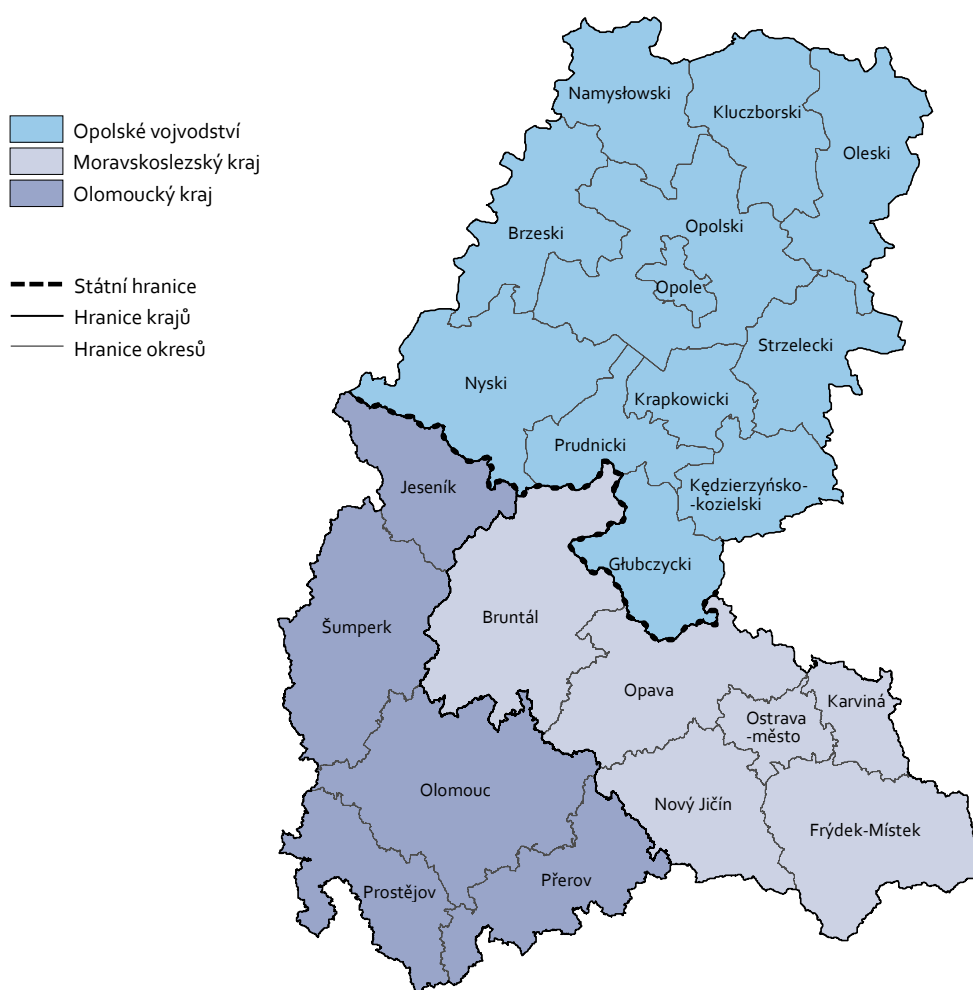

Stav a struktura obyvatel, počet domů a bytů v Opolském vojvodství, Moravskoslezském kraji a Olomouckém kraji podle výsledků SLDB 2011 a 2021

Komentář obsahuje výsledky Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) 2011 a 2021 za tři příhraniční územní celky: Opolské vojvodství, Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj. Pro zjednodušení srovnání bylo přijato, že česká územní jednotka kraj odpovídá polskému vojvodství a totéž platí pro český okres a polský powiat.

K 1. lednu 2017 došlo ke změně území v rámci Opolského vojvodství. K městu Opolí byly převedeny 4 obce (Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice a Prószków) z Opolského okresu. Tato skutečnost se může ve zmíněných územích projevit ve změnách počtu osob, bytů a domů v letech 2011 a 2021.

Administrativní členění Opolského vojvodství, Moravskoslezského kraje a Olomouckého kraje

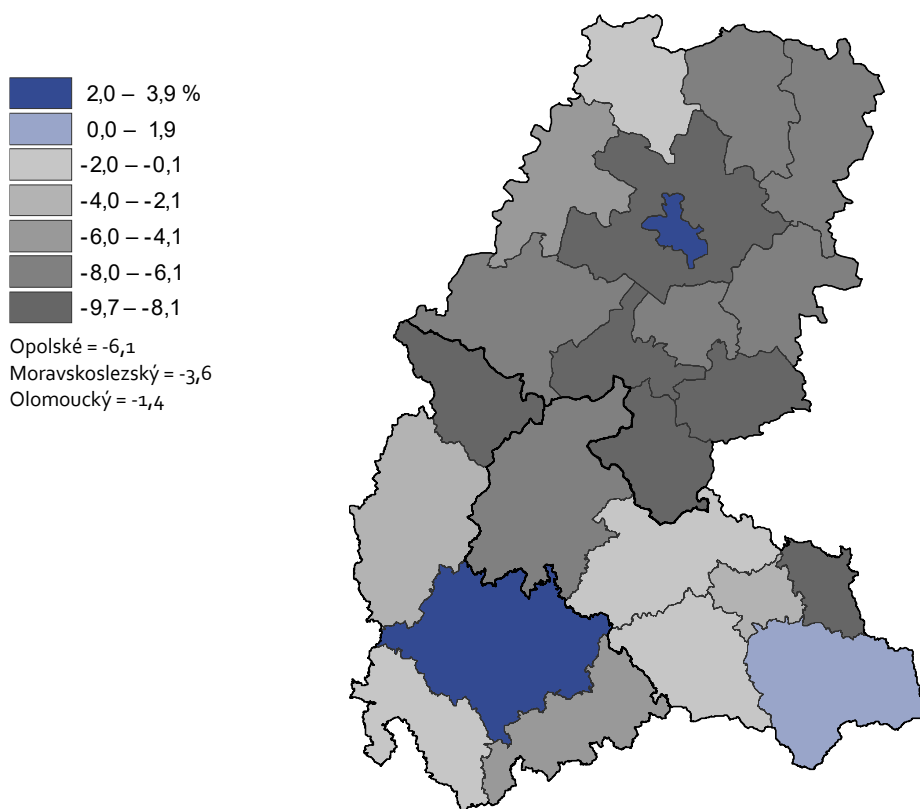

Stav a struktura obyvatel

Výsledky SLDB 2021 za Polsko i Českou republiku potvrdily nepříznivý trend ve vývoji populace ve všech třech krajích. Rozsah úbytku obyvatel byl v jednotlivých krajích rozdílný, nepříznivá situace se dotkla zejména polské části pohraničí. Mezi lety 2011 a 2021 došlo k úbytku obyvatel v Opolském vojvodství o 6,1 %, v Moravskoslezském kraji o 3,6 % a v Olomouckém kraji o 1,4 %. Pro lepší představu lze konstatovat, že v analyzovaném období ubyl každý 16. obyvatel Opolského vojvodství, každý 28. obyvatel Moravskoslezského kraje a každý 71. obyvatel Olomouckého kraje.

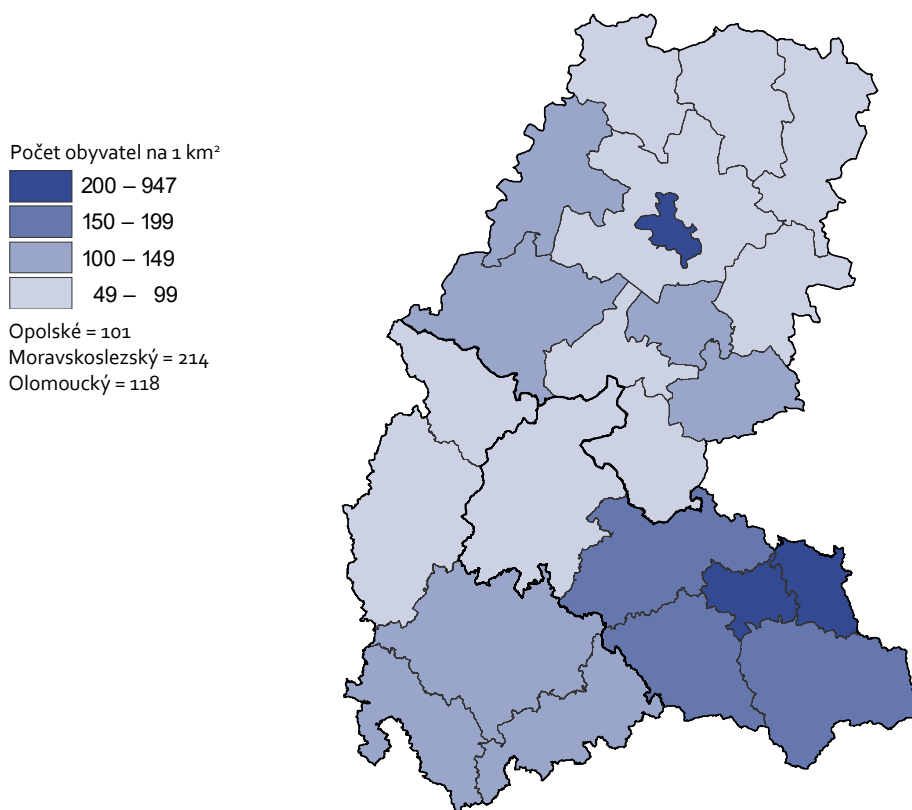
Pokles počtu obyvatel mezi lety 2011 a 2021 byl zaznamenán ve většině okresů sledovaných krajů a pohyboval v rozmezí od 1,2 % (Nový Jičín) do 9,7 % (Kędzierzyńsko-kozielský). K vysokým úbytkům obyvatel došlo zejména v okresech Opolského vojvodství, kde se vedle Kędzierzyńsko-kozielského okresu snížila populace v Glubczyckém okrese (o 9,5 %), Opolském okrese (o 9,1 %), Prudnickém okrese (o 8,3 %) a Krapkowickém okrese (o 8,0 %). Na české straně byla intenzita úbytku obyvatel nižší. V Moravskoslezském kraji ubylo nejvíce lidí v okresech Karviná (o 8,1 %) a Bruntál (o 7,0 %) a v Olomouckém kraji v okrese Jeseník (o 8,5 %). Z geografického pohledu jsou úbytkem obyvatel nejvíce zasaženy pohraniční oblasti na polské i české straně. Přírůstek obyvatel zaznamenaly pouze tři okresy – město Opolí (o 3,9 %), okres Olomouc (o 3,0 %) a okres Frýdek-Místek (o 0,8 %).

Změna počtu obyvatel v letech 2011 a 2021

Výsledky SLDB 2021 ukazují, že analyzované kraje se výrazně lišily v míře koncentrace obyvatelstva. Nejvyšší hustotu zalidnění, definovanou počtem obyvatel na 1 km², zaznamenal Moravskoslezský kraj (214), následuje Olomoucký kraj (118) a dále Opolské vojvodství (101). Hustota obyvatelstva v Moravskoslezském kraji je tak zhruba dvojnásobná ve srovnání s oběma kraji. V rámci jeho rozlohy byla populace nejvíce soustředěna v okresech Ostrava-město (947) a Karviná (661). Podobně vysoká hustota obyvatelstva charakterizovala město Opolí (856). Zbývající okresy hodnoceného území se vyznačovaly relativně nízkou koncentrací obyvatelstva spadající do rozmezí od 49 osob/km² (okres Jeseník) do 173 osob/km² (okres Frýdek-Místek).

Hustota obyvatelstva v roce 2021

V uplynulém desetiletí poznamenaném poklesem populace ve všech třech krajích prošla změnou demografická struktura obyvatel včetně základních ukazatelů jako je pohlaví a věk.

V letech 2011–2021 se v Opolském vojvodství snižoval počet žen a mužů zhruba stejným tempem a jejich podíl na struktuře obyvatelstva zůstal na podobné úrovni. Na české straně byly změny v podílu jednotlivých pohlaví na celkové populaci výraznější, a to zejména z důvodu rychlejšího poklesu počtu žen. V roce 2021 činil v obou českých krajích podíl žen shodně 51,0 % a byl nižší o 0,4 procentního bodu od hodnoty v roce 2011.

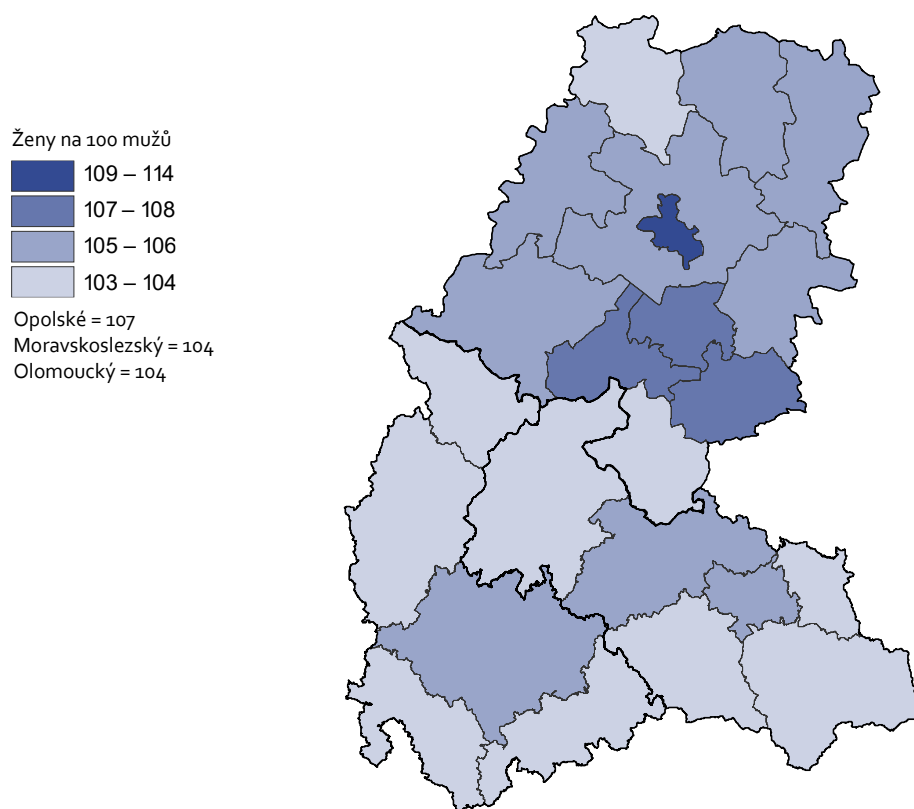
Tab 1. Obyvatelstvo podle pohlaví

	2011		2021		
	v tis.	%	v tis.	%	2011=100
Opolské vojvodství	1016,2	100,0	954,1	100,0	93,9
Muži	491,3	48,3	461,5	48,4	93,9
Ženy	524,9	51,7	492,6	51,6	93,9
Moravskoslezský kraj	1205,8	100,0	1162,8	100,0	96,4
Muži	586,5	48,6	570,1	49,0	97,2
Ženy	619,3	51,4	592,8	51,0	95,7
Olomoucký kraj	628,4	100,0	619,8	100,0	98,6
Muži	305,5	48,6	303,9	49,0	99,5
Ženy	322,9	51,4	315,9	51,0	97,8

Změny ve struktuře obyvatelstva podle pohlaví se promítají i do jejich vzájemného poměru definovaného jako počet žen na 100 mužů. V roce 2021 byl ve všech analyzovaných krajích a okresech počet žen vyšší než počet mužů v rozpětí od 103 (okresy: Bruntál, Frýdek-Místek, Nový Jičín, Jeseník a Šumperk) do 114 (město Opolí).

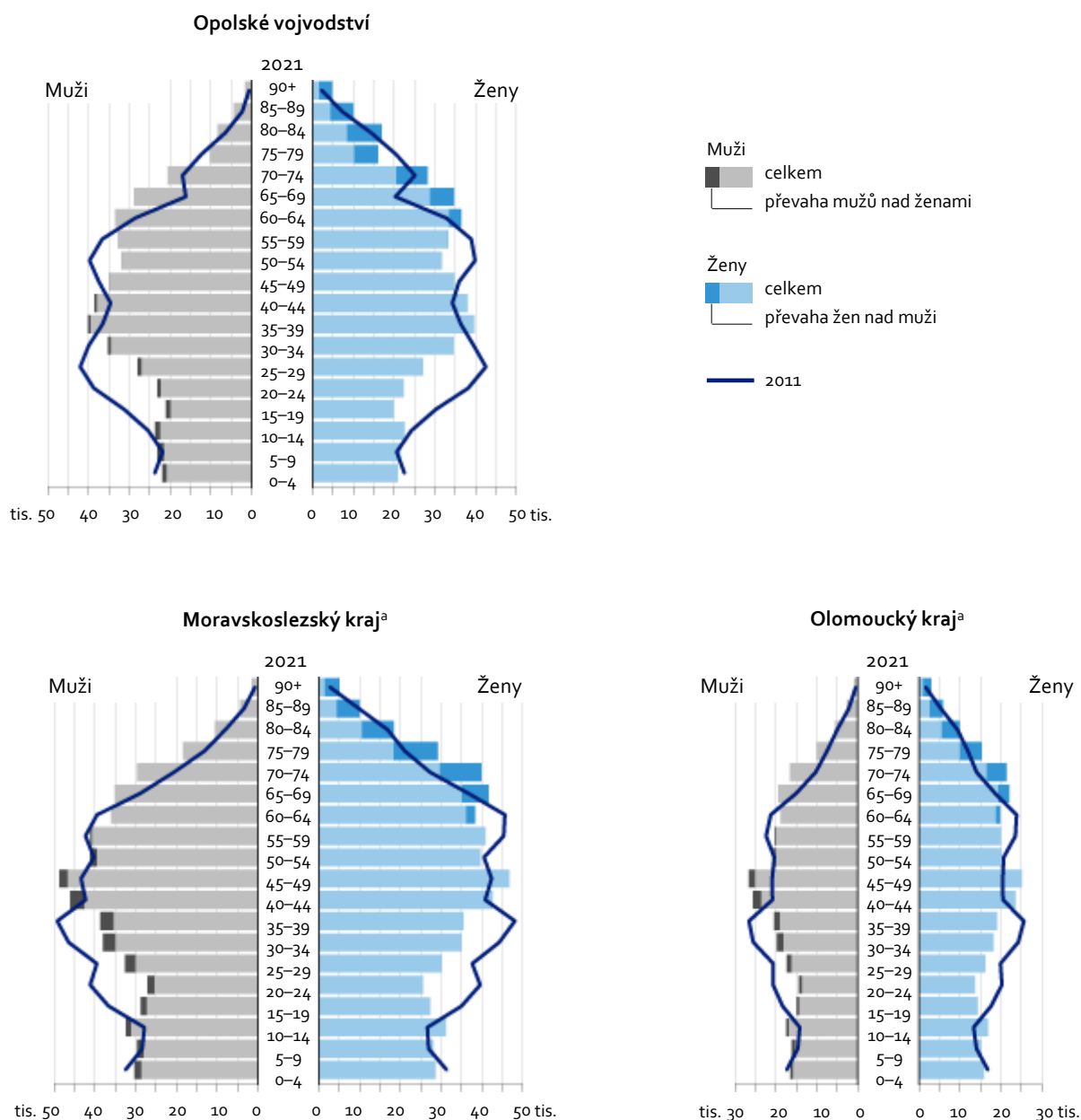
Počet žen na 100 mužů byl v obou českých krajích nižší a dosáhl stejné hodnoty 104. V Opolském vojvodství činila hodnota tohoto ukazatele 107 a mezi jeho okresy byly výrazné rozdíly, v rozmezí od 104 (okresy Glubczycký a Namysłowski) do 114 (město Opolí). Převaha žen nad muži je podmíněna dvěma procesy: stárnutím populace spojenou s delší nadějí dožití v případě žen a větší nabídkou pracovních míst ve službách lokalizovaných ve městech. Ve třech analyzovaných krajích k procesu stárnutí populace prokazatelně dochází, druhou příčinu přebytku žen nad muži může potvrzovat skutečnost, že nejvyšší převaha v každém z krajů byla zaznamenána v okresech s krajským městem (město Opolí, okres Ostrava-město a okres Olomouc).

Počet žen na 100 mužů v roce 2021

Analýza struktury obyvatelstva podle věku a pohlaví ukazuje na obdobné trendy ve sledovaných krajích. Strom života obyvatelstva pro každý z krajů má regresivní charakter s mnohem užší základnou, což odpovídá klesajícímu počtu narozených, a zároveň ilustruje proces stárnutí populace. V každém z krajů jsou zřetelně patrné dva demografické boomy z poloviny 50. let a z přelomu 70. a 80. let. Počet žen a mužů v jednotlivých věkových skupinách je podobný. Ve všech krajích je rovněž zřejmá převaha mužů nad ženami ve věkových skupinách do 60 let, kdy se poměr obrátí ve prospěch žen a s rostoucím věkem viditelně narůstá.

Graf 1. Obyvatelstvo podle pohlaví a věku

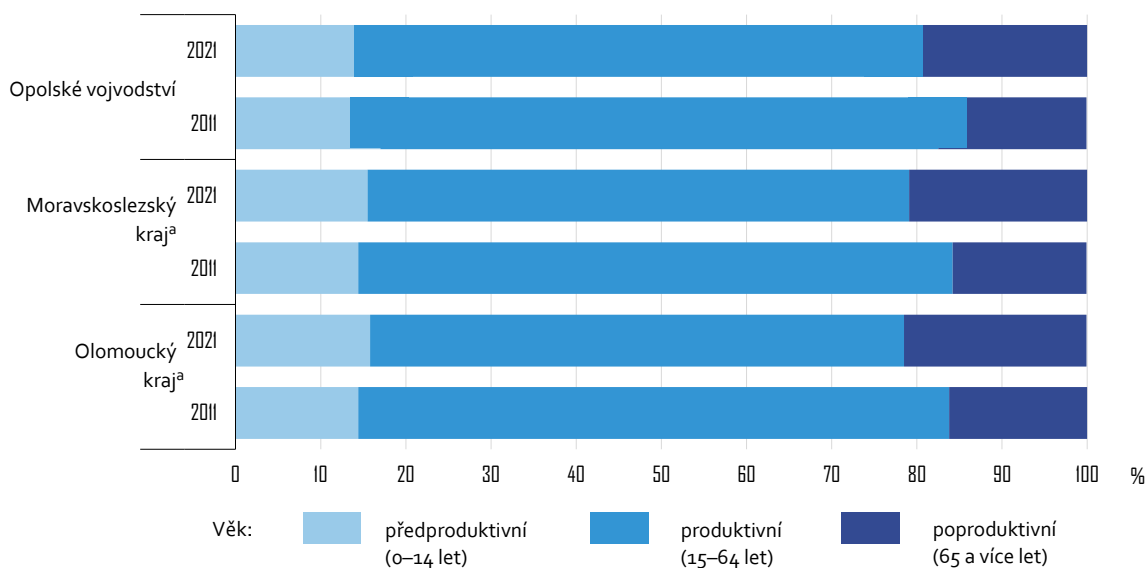

a V roce 2011 bez nezjištěného věku.

Výsledky SLDB 2021 vypovídají o velkých změnách ve struktuře obyvatelstva podle ekonomických věkových skupin. Ve srovnání s rokem 2011 se v Opolském vojvodství zvýšil podíl osob v předproduktivním věku 0–14 let (z 13,6 % na 14,0 %) a v poproduktivním věku 65 a více let (ze 14,2 % na 19,3 %). Na druhé straně se výrazně snížil podíl produktivní složky obyvatelstva ve věku 15–64 let (ze 72,2 % na 66,7 %). V obou českých krajích byl vývoj struktury obyvatelstva obdobný. Podíl osob v produktivním věku podobně jako v polském vojvodství poklesl (v Moravskoslezském kraji z 69,8 % na 63,6 % a v Olomouckém kraji z 69,4 % na 62,7 %), rovněž došlo k výraznému nárůstu podílu osob v poproduktivním věku (v Moravskoslezském kraji z 15,7 % na 20,9 % a v Olomouckém kraji z 16,2 % na 21,4 %). Mírný nárůst zaznamenal podíl osob v předproduktivním věku (v Moravskoslezském kraji ze 14,4 % na 15,5 % a v Olomouckém kraji ze 14,4 % na 15,8 %).

Stále méně příznivě vyznávají i vztahy mezi jednotlivými ekonomickými věkovými skupinami. Ty můžeme vyjádřit pomocí indexu ekonomického zatížení, který zobrazuje počet osob v neproduktivním věku (tj. dětí ve věku 0–14 let a počet obyvatel ve věku 65 a více let) na 100 osob v produktivním věku (tj. ve věku 15–64 let). V roce 2011 připadlo v Opolském vojvodství na 100 obyvatel v produktivním věku 39 osob v neproduktivním věku, v Moravskoslezském kraji 43 osob a v Olomouckém kraji 44 osob. V roce 2021 se index ekonomického zatížení zvýšil ve všech třech krajích (v Opolském o 11, v Moravskoslezském o 14 a v Olomouckém o 15). Za nárůstem indexu ekonomického zatížení stojí zejména zvyšující se počet a především podíl osob v poproduktivním věku na úkor produktivní složky obyvatelstva. To ostatně ilustruje rovněž index závislosti udávající počet osob v poproduktivním věku na 100 osob v produktivním věku. V roce 2021 v Opolském vojvodství dosáhla hodnota indexu 29, v Moravskoslezském kraji 33 a v Olomouckém 34, zatímco v roce 2011 to bylo 20, 23 a 23 osob v poproduktivním věku na 100 obyvatel v produktivním věku.

Graf 2. Obyvatelstvo podle základních věkových skupin

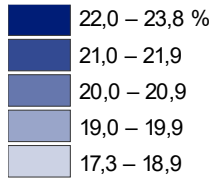
a V roce 2011 bez nezjištěného věku.

V letech 2011–2021 byl v analyzovaných krajích česko-polského- pohraničí zaznamenán postupný proces stárnutí populace, což potvrzují ukazatele jako podíl osob ve věku 65 a více let na celkovém počtu obyvatel či index stáří zobrazující poměr počtu osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let.

V každém ze tří krajů se podíl osob ve věku 65 a více let na celkovém počtu obyvatel v období mezi sčítáními zvýšil v podobné míře, konkrétně o 5,1 procentního bodu v Opolském vojvodství a 5,2 procentního bodu v krajích Moravskoslezském a Olomouckém. V meziokresním srovnání nalezneme více rozdílů. V roce 2021 byly nejvyšší podíly zjištěny v okresech Jeseník (23,8 %), Bruntál (22,9 %), Šumperk (22,6 %) a Přerov (22,2 %). Celkem se jednalo o 15 okresů, ve kterých měl alespoň každý pátý člověk 65 a více let (všechny okresy na české straně a 4 okresy v Opolském vojvodství: Głubczycký, Kędzierzyn-Kozielský, Nyský a město Opole). K nejvyššímu nárůstu tohoto ukazatele došlo v letech 2011–2021 v okresech Jeseník (o 8,3 procentního bodu), Bruntál (o 8,1 procentního bodu) a Nysa (o 6,8 procentního bodu), naopak nejnižší nárůst zaznamenali v okresech Strzelecký (o 2,9 procentního bodu), Opolský (o 3,6 procentního bodu) a Krapkowický (o 4,0 procentního bodu).

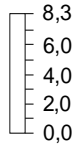
Podíl osob ve věku 65 a více let na celkovém počtu obyvatel v roce 2021

Podíl osob ve věku 65 a více let na obyvatelstvu celkem

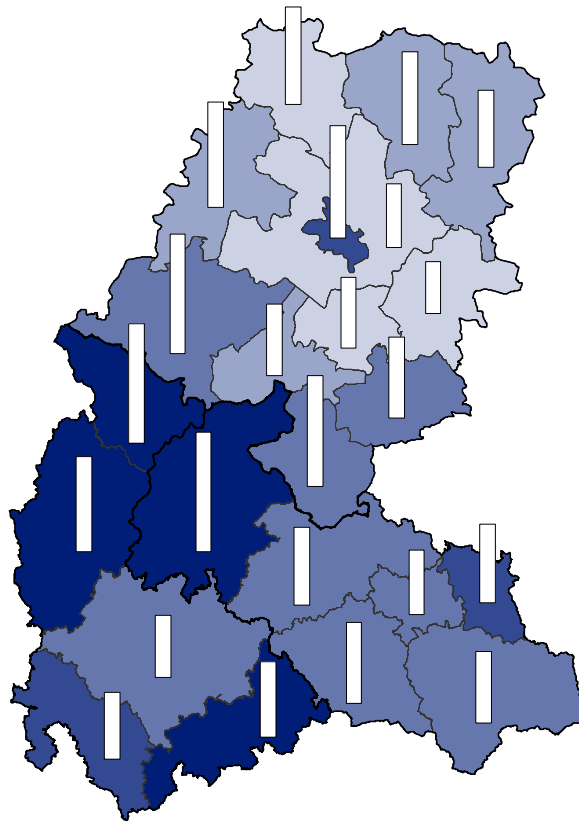

Opolské = 19,3
Moravskoslezský = 20,9
Olomoucký = 21,4

Zvýšení v procentních bodech ve srovnání s rokem 2011

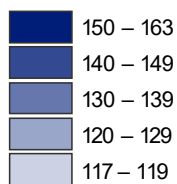

Opolské = 5,1
Moravskoslezský = 5,2
Olomoucký = 5,2

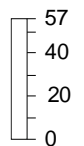
Index stáří v roce 2021

Počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

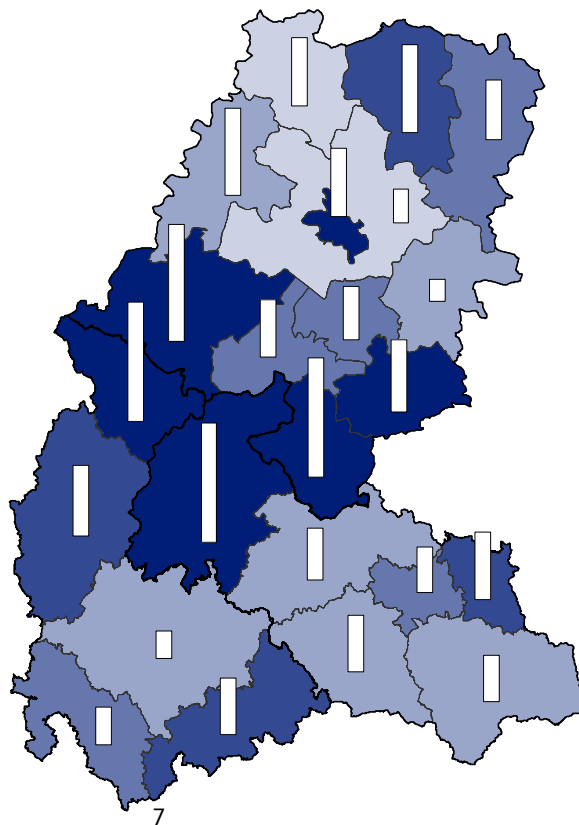

Opolské = 138
Moravskoslezský = 135
Olomoucký = 135

Změna indexu stáří ve srovnání s rokem 2011

Opolské = 34
Moravskoslezský = 26
Olomoucký = 23

Obdobný vývoj a prostorové rozložení ilustruje index stáří. V roce 2021 připadl nejvyšší počet lidí ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let v Opolském vojvodství – 138, přičemž v obou krajích na české straně to bylo 135. Z okresů byl nejvyšší index stáří zaznamenán v těchto okresech: Jeseník (163), Głubczycký (158) a Nyský, město Opolí a Bruntál (shodně 154). Nejméně osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let připadlo v okresech Namysłowském (117), Opolském (119), Strzeleckém a Olomouc (shodně 122). V letech 2011–2021 nejdynamičtěji vzrostl index stáří v Opolském vojvodství (o 34), dále v Moravskoslezském (o 26) a Olomouckém kraji (o 23). V okresním členění analyzovaných krajů došlo k největšímu nárůstu indexu stáří v okresech Jeseník (o 57), Głubczyckém (o 56), Nyském a Bruntál (shodně 55). Nejméně se tento index mezi cenzy zvýšil v okresech Strzeleckém (o 10), Olomouc (o 13) a Opolském (o 16). Hodnoty tohoto ukazatele i rozsah jeho nárůstu znázorňují značné rozdíly v procesu stárnutí populace v okresech sledovaných krajů.

Domy a byty

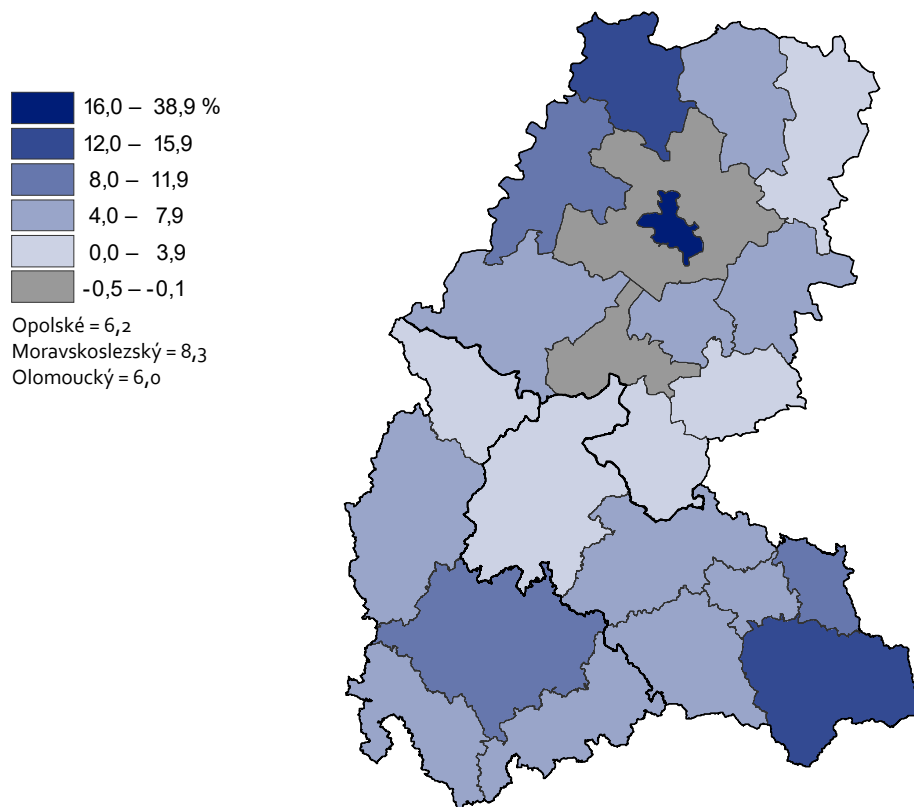
Výsledky celostátního Sčítání 2021 naznačují výrazný nárůst bytového fondu ve všech analyzovaných krajích. Počet domů v Opolském vojvodství v roce 2021 činil 186,2 tisíce, v Moravskoslezském kraji 211,9 tisíce a v Olomouckém kraji 145,7 tisíce. Ve srovnání s výsledky ze SLDB 2011 se domovní fond zvýšil o 6,2 %, 8,3 % a 6,0 %. Z okresního pohledu došlo k největšímu nárůstu počtu domů ve městě Opolí (o 38,9 %), dále v okresech Frýdek-Místek (o 13,1 %), Namysłowském (o 12,1 %) a Brzeském (o 11,1 %). Nejmenší zvýšení zaznamenaly okresy Głubczycký (o 0,1 %), Kędzierzyńsko-kozielský (o 2,9 %) a Bruntál (o 3,0 %). Mírný pokles počtu domů oproti roku 2011 evidovaly okresy Opolský a Prudnický.

Tab. 2. Domy a byty

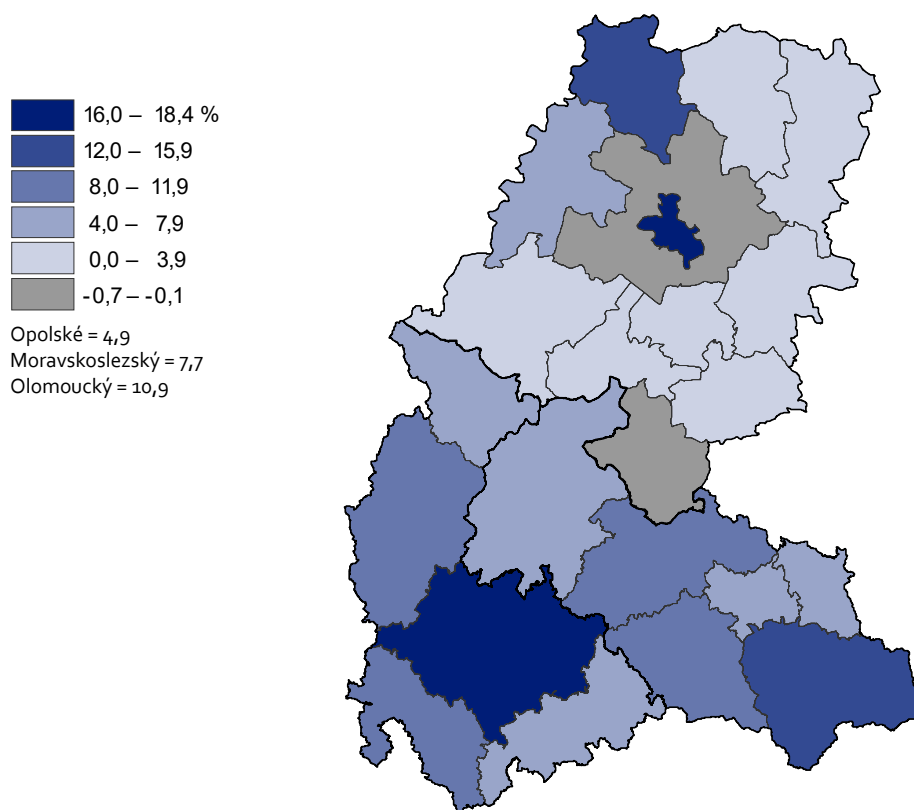
	2011	2021	
		v tis.	2011=100
Opolské vojvodství			
Byty	344,2	361,0	104,9
Domy	175,2	186,2	106,2
Moravskoslezský kraj			
Byty	532,3	573,2	107,7
Domy	195,7	211,9	108,3
Olomoucký kraj			
Byty	279,3	309,9	110,9
Domy	137,3	145,7	106,0

S měnícím se počtem budov je úzce spjat i počet bytů. Nejvíce bytů bylo v roce 2021 soustředěno v Moravskoslezském kraji (573,2 tisíce bytů; o 7,7 % více než v roce 2011), dále v Opolském vojvodství (361,0 tisíce; o 4,9 % více) a v Olomouckém kraji (309,9 tisíce; o 10,9 % více). Nárůst počtu bytů v období mezi sčítáními byl zaznamenán téměř ve všech okresech. Nejintenzivněji se to projevilo ve městě Opolí (o 18,4 %) a v okresech Olomouc (o 16,7 %), Namysłowském (o 13,5 %), Frýdek-Místek (o 12,2 %) a Opava (o 10,7 %). Nejmenší přírůstky bytového fondu byly zaznamenány v okresech Prudnickém (o 0,2 %), Strzeleckém (o 1,0 %) a Kędzierzyńsko-kozielském (o 1,1 %), zatímco k úbytku došlo v okresech Opolském a Głubczyckém.

Změna počtu domů v letech 2011 a 2021

Změna počtu bytů v letech 2011 a 2021

Zvýšení bytového fondu při současném poklesu počtu obyvatel má za následek lepší dostupnost bytů, který lze vyjádřit jako počet bytů na 1 000 obyvatel. V roce 2021 připadlo v Opolském vojvodství 378 bytů na 1 000 obyvatel, tedy o 39 více než v roce 2011. Na české straně tento ukazatel dosáhl vyšších hodnot, v případě Moravskoslezského kraje činil 493 (o 52 více než v roce 2011) a v Olomouckém kraji to bylo 500 (o 56 více než v roce 2011). Mezi okresy s největším počtem bytů na 1 000 obyvatel patřily okresy Jeseník (529), Bruntál (525), Ostrava-město (510) a na polské straně město Opolí (464) a Kędzierzyńsko-kozielský okres (405). Nejméně bytů na 1 000 obyvatel měli v okresech Opolském (333), Strzeleckém (334) a Oleském (338).

Zpracování:

Urząd Statystyczny w Opolu
Krajská správa Českého statistického
úřadu v Olomouci
Krajská správa Českého statistického
úřadu v Ostravě

www.opole.stat.gov.pl

[@Opole_STAT](https://twitter.com/Opole_STAT)

[@USOpole](https://www.facebook.com/USOpole)

www.ostrava.czso.cz

www.olomouc.czso.cz

Základní informace:

[Sčítání 2021](#)

Podrobné údaje:

[Veřejná databáze](#)

Metodika:

[Metodické vysvětlivky SLDB 2021](#)

[Ukazatele VDB](#)